


МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
Чорноморський національний університет імені Петра Могили  
Факультет фізичного виховання і спорту  
Кафедра олімпійського та професійного спорту

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор


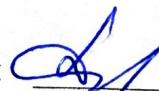





Котляр Ю.В.

  
“29 08” 2025 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**ПРОФЕСІЙНА МАЙСТЕРНІСТЬ ФАХІВЦІВ**  
**В СФЕРІ ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ**

Спеціальності 014 Середня освіта / А4 Середня освіта  
Спеціалізація 014.11. Середня освіта (Фізична культура) / А4.11 Фізична культура  
галузь знань 01 Освіта / Педагогіка / Освіта

Розробник		Людмила ХАРЧЕНКО- БАРАНЕЦЬКА
Завідувач розробника	кафедри 	Надія ДОВГАНЬ
Завідувач спеціальності	кафедри 	Надія ДОВГАНЬ
Гарант освітньої програми		Інна ГОРОДИНСЬКА
Декан факультету ФВіС		Віталій ВЕРБИЦЬКИЙ
Т.в.о. директора ННІПО		Катерина ЗУБ
Начальник НМВ		Євгенія ПОСТИКІНА

м. Миколаїв – 2025 рік

## 1.Опис освітньої компоненти

Найменування показника	Характеристика дисципліни	
Найменування дисципліни	Професійна майстерність фахівців з фізичної культури і спорту	
Галузь знань	01 Освіта / Педагогіка / А Освіта	
Спеціальність	014 Середня освіта /А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями)	
Освітня програма	Середня освіта (Фізична культура)	
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)	
Статус дисципліни	Обов'язкова	
Курс навчання	3	
Навчальний рік	2025 – 2026 н.р.	
Номер(и) семестрів (триместрів):	Денна форма	Заочна форма
	6 семестр	8,9 триместр
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	3 кредити / 90 годин	
Структура курсу: – лекції – семінарські заняття (практичні, лабораторні, півгрупові) – годин самостійної роботи студентів	Денна форма	Заочна форма
	16	4
	16	6
	58	80
Відсоток аудиторного навантаження	36%	10 %
Мова викладання	Українська	
Форма проміжного контролю (якщо є)		
Форма підсумкового контролю	залік	залік

## 2. **Мета, завдання, компетентності та програмні результати вивчення освітньої компоненти.**

**Анотація курсу.** Дисципліна «Професійна майстерність фахівців з фізичної культури і спорту» – професійно-орієнтована навчальна дисципліна, що займає провідне місце у підготовці здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта (Фізична культура). Дисципліна спрямована на формування цілісної системи спеціальних знань та методичних навичок самостійної, творчої функціональної діяльності фахівця галузі фізичної культури та спорту

**Мета курсу** – формування у майбутніх бакалаврів фізичної культури і спорту фахових знань про сутність професії, особливості професійної діяльності, компоненти та рівні професійної майстерності, а також оволодіння здобувачами вищої освіти спеціальними знаннями задля ефективної реалізації професійних завдань.

### **Завдання курсу:**

1.Сформувати у здобувачів вищої освіти фундаментальні знання та уміння стосовно наукових і практичних відомостей про професійну діяльність фахівця фізичної культури і спорту;

2.Розкрити сутність підготовленості та професійних завдань вчителів та інструкторів з фізичної культури, тренерів, тренерів-викладачів, фітнес-тренерів, спортивних функціонерів, інструкторів з виду спорту та ін..;

3.Обґрунтовувати підбір специфічних прийомів професійної майстерності фахівця;

4.Сформувати позитивну мотивацію до моделювання та реалізації індивідуальної стратегії професійного зростання.

### **Методи та форми навчання.**

Робоча програма освітньої компоненти передбачає викладання матеріалу у вигляді: бесіди, диспутів, дискусій, пояснювально-ілюстративного методу. Основними формами навчання є лекції, практичні заняття, індивідуально-консультаційна робота під керівництвом викладача та самостійна робота здобувача вищої освіти.

Для досягнення навчальних завдань, загального розвитку особистості, професійної її підготовки доцільно використовувати різні **методи навчання**, а саме: вербальний, наочний, практичні методи; організації пізнавальної діяльності (частково-пошуковий, дослідницький); методи стимулювання та мотивації навчання (пізнавальні та навчальні дискусії, імітаційні); методи контролю і самоконтролю (усний, письмовий, тестування тощо).

Розроблена програма відповідає освітній програмі Середня освіта (Фізична культура) та орієнтована на **формування наступних компетентностей:**

**Інтегральна компетентність** - здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі середньої освіти, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь з наук предметної спеціальності, педагогіки, психології, теорії та методики навчання і характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу в закладах середньої освіти.

### **Загальні компетентності:**

**ЗК. 3.** Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

**ЗК.6.** Здатність працювати в команді.

**ЗК.7.** Здатність планувати та управляти часом.

**ЗК.8.** Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

**ЗК.9.** Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

**ЗК.10.** Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

**ЗК.11.** Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

### **Фахові компетентності:**

**ФК 3.** Здатність формувати в учнів предметні компетентності з фізичної культури, медико-біологічних та психологічних основ і технологій розвитку рухових умінь і навичок та фізичних якостей, санітарно-гігієнічних основ діяльності у сфері фізичної культури.

**ФК. 4.** Здатність до пошуку ефективних шляхів мотивації учнів до саморозвитку (самовизначення, зацікавлення, усвідомленого ставлення до навчання), цілеспрямованості, організованості, працьовитості, відповідальності.

**ФК.6.** Здатність зміцнювати здоров'я людини шляхом використання рухової активності, раціонального харчування та інших чинників здорового способу життя.

**ФК.7.** Здатність до розуміння ретроспективи формування сфери фізичної культури і спорту.

**ФК.11.** Здатність здійснювати навчання, виховання та соціалізацію людини шляхом самостійної організації та реалізації різних форм занять в закладах середньої освіти, застосовуючи різні педагогічні методи та прийоми.

Передбачені наступні *програмні результати навчання*.

**ПРН 3.** Орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, перевіряти її достовірність, оперувати нею у професійній діяльності.

**ПРН 4.** Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне та самокритичне мислення.

**ПРН 9.** Демонструвати готовність до зміцнення особистого та громадського здоров'я шляхом використання рухової активності людини та інших чинників здорового способу життя, проведення роз'яснювальної роботи серед різних груп населення.

**ПРН 13.** Застосовувати інноваційно-оздоровчі технології для покращення фізичного стану, розвивати нові ідеї та можливості для створення оздоровчих технологій (систем), досліджувати та експериментувати з інноваційними підходами у фізичному вихованні створювати інноваційні програми індивідуальних фізкультурно-оздоровчих занять.

**ПРН 17.** Знати та розуміти сутність, принципи, методи, форми та організацію процесу навчання і виховання різних груп населення.

**ПРН 18.** Аналізувати психічні процеси, стани та властивості людини під час занять фізичною культурою і спортом.

**ПРН 19.** Аргументувати управлінські рішення для вирішення проблем, які виникають в роботі суб'єктів фізичної культури і спорту; мати навички лідерства.

**Технічне й програмне забезпечення /обладнання.** Заняття у 2025-2026 навчальному році відбуваються в онлайн форматі. Передбачена синхронна форма онлайн викладання і виконання заданого матеріалу здобувачами вищої освіти на освітньо-інформаційній платформі ЧНУ імені Петра Могили - Moodle.

### 3. Програма освітньої компоненти

#### 3.1. Денна форма:

	Теми	Лекції (год.)	Практичні (групові) (год.)	Самостійна робота (год.)
<b>6 семестр</b>				
1.	Вступ до навчальної дисципліни. Різновиди професій сфери фізична культура і спорт.	2	2	6
2.	Професійна діяльність фахівців сфери фізична культура і спорт.	2	2	8
3.	Основи моделювання професійної майстерності фахівця сфери фізична культура і спорт.	2	2	6
4.	Формування особистісних та професійних якостей фахівців сфери фізична культура і спорт.	2	2	6
5.	Професійна етика фахівців сфери фізична культура і спорт.	2	2	6
6.	Майстерність педагогічного спілкування.	2	2	6
7.	Технології проектування кар'єри фахівців сфери ФКіС, підвищення кваліфікації та перекваліфікації.	2	2	7
8.	Шляхи формування професійної майстерності. Інноваційні технології в оволодінні і формуванні професійної майстерності фахівців сфери фізична культура і спорт.	2	2	7
<b>Всього за семестр</b>		<b>16</b>	<b>16</b>	<b>58</b>

#### 3.2 Програма освітньої компоненти

##### Заочна форма навчання:

	Теми	Лекції (год.)	Практичні (групові) (год.)	Самостійна робота (год.)
<b>8, 9 триместр</b>				
1	<b>Тема 1.</b> Вступ до навчальної дисципліни. Різновиди професій сфери фізична	2	2	20

	культура і спорт.			
2	<b>Тема 2.</b> Основи моделювання професійної майстерності фахівця сфери фізична культура і спорт.	2	2	30
3	<b>Тема 3.</b> Шляхи формування професійної майстерності. Інноваційні технології в оволодінні і формуванні професійної майстерності фахівців сфери фізична культура і спорт.	-	2	30
	<b>Всього</b>	<b>4</b>	<b>6</b>	<b>80</b>

#### 4.Зміст освітньої компоненти

##### 4.1.План лекцій (денна форма навчання)

№	Тема заняття / план	
<b>6 семестр</b>		
1.	<b>Лекція 1. Вступ до навчальної дисципліни. Різновиди професій сфери фізична культура і спорт.</b> 1. Мета, завдання навчальної дисципліни «Професійна майстерність фахівців з фізичної культури і спорту». 2. Різновиди професій сфери фізична культура і спорт. 3. Основні характеристики діяльності фахівців сфери фізична культура і спорт. 4. Сьогодення і перспективність професій сфери фізична культура і спорт.	2
2.	<b>Лекція 2. Професійна діяльність фахівців сфери фізична культура і спорт.</b> 1. Фахові спеціальності, спеціалізації і посади фахівців сфери фізична культура і спорт. 2. Характеристика професійної майстерності та посадові обов'язки вчителя фізичної культури. 3. Характеристика професійної майстерності та посадові обов'язки тренера з видів спорту.	2
3.	<b>Лекція 3. Основи моделювання професійної майстерності фахівця сфери фізична культура і спорт.</b> 1. Сутність і модель професійної майстерності, її призначення. 2. Модельна структура професійної діяльності фахівця сфери фізична культура і спорт. 3. Технології розробки моделі фахівця.	2
4.	<b>Лекція 4. Формування особистісних та професійних якостей фахівців сфери фізична культура і спорт.</b> 1. Основи фізкультурно-спортивна діяльності сучасності. 2. Мотиваційно-ціннісні орієнтири фахівців сфери фізична культура і спорт. 3. Психофізична досконалість.	2
5.	<b>Лекція 5. Професійна етика фахівців сфери фізична культура і спорт.</b>	3

	<p>1.Визначення і зміст понять «етика», «професійна етика», «педагогічна етика».</p> <p>2.Предмет і завдання етики.</p> <p>3.Принципи професійної етики. Види професійної етики.</p> <p>4. Поняття «кодекс етики». Зміст етичних кодексів.</p>	
6.	<p><b>Лекція 6. Майстерність педагогічного спілкування.</b></p> <p>1.Особливості професійно-педагогічного спілкування.</p> <p>2.Характер спілкування.</p> <p>3.Функції та структура педагогічного спілкування.</p> <p>4.Бар'єри у спілкуванні. Стили педагогічного спілкування.</p>	2
7.	<p><b>Лекція 7. Технології проєктування кар'єри фахівців сфери ФКіС, підвищення кваліфікації та перекваліфікації.</b></p> <p>1.Планування кар'єри, як напрям кадрової роботи у спортивній організації.</p> <p>2.Сучасні методи планування кар'єри.</p> <p>3.Планування професійного розвитку.</p> <p>4.Планування кар'єрного зростання.</p>	2
8.	<p><b>Лекція 8. Шляхи формування професійної майстерності. Інноваційні технології в оволодінні і формуванні професійної майстерності фахівців сфери фізична культура і спорт.</b></p> <p>1.Етапи професійного становлення особистості. Професійні деформації особистості.</p> <p>2.Синдром емоційного вигорання та психологічний супровід професійного становлення.</p> <p>3. Загальне поняття про «інновацію». Термінологія.</p> <p>4.Роль наукового процесу в інноваційній системі формування професійної майстерності.</p> <p>5.Інноваційні методики формування професійної майстерності в системі фізичної культури і спорту.</p>	2
	<b>Разом (год.)</b>	<b>16</b>

#### 4.2.План лекційних занять (заочна форма навчання)

№	Тема заняття / план	
	<b>8, 9 триместр</b>	
		<b>год</b>
1.	<p><b>Лекція 1. Вступ до навчальної дисципліни. Різновиди професій сфери фізична культура і спорт.</b></p> <p>Обговорення питань:</p> <p>1. Основні характеристики діяльності фахівців сфери фізична культура і спорт.</p> <p>2. Сьогодення і перспективність професій сфери фізична культура і спорт.</p> <p>3. Фахові спеціальності, спеціалізації і посади фахівців сфери фізична культура і спорт.</p> <p>4. Характеристика професійної майстерності та посадові обов'язки вчителя фізичної культури.</p> <p>5. Характеристика професійної майстерності та посадові обов'язки тренера з видів спорту.</p>	2
2.	<b>Лекція 2. Основи моделювання професійної майстерності фахівця</b>	2

	<b>сфери фізична культура і спорт.</b> 1. Фахові спеціальності, спеціалізації і посади фахівців сфери фізична культура і спорт. 2. Характеристика професійної майстерності та посадові обов'язки вчителя фізичної культури. 3. Характеристика професійної майстерності та посадові обов'язки тренера з видів спорту.	
<b>Всього:</b>		4
<b>Тематичне питання на само опрацювання</b>		
3.	<b>Тема 3. Шляхи формування професійної майстерності. Інноваційні технології в оволодінні і формуванні професійної майстерності фахівців сфери фізична культура і спорт.</b> 1. Етапи професійного становлення особистості. Професійні деформації особистості. 2. Синдром емоційного вигорання та психологічний супровід професійного становлення. 3. Загальне поняття про «інновацію». Термінологія. 4. Роль наукового процесу в інноваційній системі формування професійної майстерності. 5. Інноваційні методики формування професійної майстерності в системі фізичної культури і спорту.	

#### 4.3. План практичних занять (денна форма навчання)

№	Тема заняття / план	
	<b>6 семестр</b>	
1	<b>Тема 1. Вступ до навчальної дисципліни. Різновиди професій сфери фізична культура і спорт.</b> Обговорення питань лекції. <b>Питання на самоопрацювання:</b> Описати вид майбутньої професії в сфері фізична культура і спорт за наступним алгоритмом: 1. Який Вид професій в сфері фізична культура і спорт Вам найбільше подобається? 2. Які перспективи розвитку і практичної реалізації даного різновиду професії? 3. Що подобається в даному виді професії? 4. Що не влаштовує в даному виді професії? 5. Що б Ви змінили в даному виді професії чи впровадили? 6. Чи аналізували Ви формат реалізації даного виду професії в країнах Європи? Якщо так, наведіть приклад.	2
2	<b>Тема 2. Професійна діяльність фахівців сфери фізична культура і спорт.</b> Обговорення питань лекції. <b>Питання на самоопрацювання:</b> 1. Резюмеювання в сфері фізична культура і спорт. 2. Модель створення професійного резюме, топ помилки. 3. Представити власне професійне резюме.	2
3.	<b>Тема 3. Основи моделювання професійної майстерності фахівця сфери фізична культура і спорт.</b>	2

	<p><b>Обговорення питань лекції.</b>  <b>Питання на самоопрацювання.</b>  1.Опрацювання схематичного представлення інформаційного матеріалу теми.  2. Вміти проаналізувати і схематично представлену інформацію.</p>	
4.	<p><b>Тема 4. Формування особистісних та професійних якостей фахівців сфери фізична культура і спорт.</b>  <b>Обговорення питань лекції.</b>  <b>Питання на само опрацювання.</b>  Охарактеризувати сучасного фахівця (професія за вибором) сфери фізичної культури і спорту за мотиваційно-ціннісними складовими професійної діяльності.</p>	2
5.	<p><b>Тема 5. Професійна етика фахівців сфери фізична культура і спорт.</b>  <b>Обговорення питань лекції.</b>  <b>Питання на самоопрацювання:</b>  1.Особливості ділового етикету фахівців сфери фізична культура і спорт.  2. Роль дресс-коду для фахівця сфери фізична культура і спорт.</p>	3
6.	<p><b>Тема 6. Майстерність педагогічного спілкування.</b>  <b>Обговорення питань лекції.</b>  <b>Питання на самоопрацювання:</b>  Здійснити аналіз та схарактеризувати особливості стилів педагогічного спілкування; підготуватися до дискусії на тему «Які заходи, на Вашу думку, можуть допомогти встановити контакт у педагогічно-професійному діалозі».</p>	2
7.	<p><b>Тема 7. Технології проєктування кар'єри фахівців сфери ФКіС, підвищення кваліфікації та перекваліфікації.</b>  <b>Обговорення питань лекції.</b>  <b>Питання на самоопрацювання.</b>  1.Заповнення форми «Вектори професійної мобільності»;  2.Методика «Шкала самоефективності р. Шварцера та м. Єрусалема».</p>	2
8.	<p><b>Тема 8. Шляхи формування професійної майстерності. Інноваційні технології в оволодінні і формуванні професійної майстерності фахівців сфери фізична культура і спорт.</b>  <b>Обговорення питань лекції.</b>  <b>Питання на самоопрацювання.</b>  1.Виконати діагностику рівня саморозвитку та професійно-педагогічної діяльності (Л. Н. Бережнова);  <b>Проведення підсумкового контрольного тестування.</b></p>	2
<b>Всього:</b>		<b>16</b>

#### 4.4. План практичних занять (заочна форма навчання)

№	Тема заняття / план	
	8, 9 триместр	
		год
1.	<p><b>Тема 1. Вступ до навчальної дисципліни. Різновиди професій сфери фізична культура і спорт.</b>  Обговорення питань лекції 1.  <b>Питання на самоопрацювання:</b></p>	2

	<p>Описати вид майбутньої професії в сфері фізична культура і спорт за наступним алгоритмом:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Який Вид професій в сфері фізична культура і спорт Вам найбільше подобається?</li> <li>2. Які перспективи розвитку і практичної реалізації даного різновиду професії?</li> <li>3. Що подобається в даному виді професії?</li> <li>4. Що не влаштовує в даному виді професії?</li> <li>5. Що б Ви змінили в даному виді професії чи впровадили?</li> <li>6. Чи аналізували Ви формат реалізації даного виду професії в країнах Європи? Якщо так, наведіть приклад.</li> </ol>	
2.	<p><b>Тема 2. Основи моделювання професійної майстерності фахівця сфери фізична культура і спорт.</b> Обговорення питань лекції 2. <i>Питання на само опрацювання:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1.Опрацювання схематичного представлення інформаційного матеріалу теми.</li> <li>2. Вміти проаналізувати і схематично представлену інформацію.</li> </ol>	2
3.	<p><b>Тема 3. Шляхи формування професійної майстерності. Інноваційні технології в оволодінні і формуванні професійної майстерності фахівців сфери фізична культура і спорт.</b> Обговорення питань теми 3 на самоопрацювання. <i>Питання на само опрацювання:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1.Виконати діагностику рівня саморозвитку та професійно-педагогічної діяльності (Л. Н. Бережнова);</li> </ol>	2
<b>Всього:</b>		6

#### 4.5. Завдання для самостійної роботи

Обсяг самостійної роботи для здобувачів денної форми навчання становить 58 годин.

##### Вказівки та пояснення до виконання завдань на самостійну роботу

1.Самостійне опрацювання додаткових інформаційно-методичних джерел здійснюється відповідно до переліку наведеному у цій програмі.

2.Самостійна робота з літературою та електронними джерелами має знайти відображення в конспекті з курсу

Обсяг самостійної роботи для здобувачів заочної форми навчання складає 80 години.

##### Вказівки та пояснення до виконання завдань на самостійну роботу

1.Самостійне опрацювання додаткових інформаційно-методичних джерел здійснюється відповідно до переліку наведеному у цій програмі.

2.Самостійна робота з літературою та електронними джерелами має знайти відображення в конспекті з курсу.

##### **Тематики на самоопрацювання:**

##### **Тема 1: Професійна діяльність фахівців сфери фізична культура і спорт.**

1.Мета, завдання навчальної дисципліни «Професійна майстерність фахівців з фізичної культури і спорту».

2. Різновиди професій сфери фізична культура і спорт.

## **Тема 2. Майстерність педагогічного спілкування.**

1. Особливості професійно-педагогічного спілкування.
2. Характер спілкування.
3. Функції та структура педагогічного спілкування.
4. Бар'єри у спілкуванні. Стили педагогічного спілкування.
5. Здійснити аналіз та схарактеризувати особливості стилів педагогічного спілкування; підготуватися до дискусії на тему «Які заходи, на Вашу думку, можуть допомогти встановити контакт у педагогічно-професійному діалозі».

## **Тема 3. Формування особистісних та професійних якостей фахівців сфери фізична культура і спорт.**

1. Основи фізкультурно-спортивної діяльності сучасності.
2. Мотиваційно-ціннісні орієнтири фахівців сфери фізична культура і спорт.
3. Психофізична досконалість.
4. Охарактеризувати сучасного фахівця (професія за вибором) сфери фізичної культури і спорту за мотиваційно-ціннісними складовими професійної діяльності.

## **Тема 4. Професійна етика фахівців сфери фізична культура і спорт.**

1. Визначення і зміст понять «етика», «професійна етика», «педагогічна етика».
2. Предмет і завдання етики.
3. Принципи професійної етики. Види професійної етики.
4. Поняття «кодекс етики». Зміст етичних кодексів.

## **Тема 5. Технології проектування кар'єри фахівців сфери ФКіС, підвищення кваліфікації та перекваліфікації.**

1. Планування кар'єри, як напрям кадрової роботи у спортивній організації.
2. Сучасні методи планування кар'єри.
3. Планування професійного розвитку.
4. Планування кар'єрного зростання.
5. Заповнення форми «Вектори професійної мобільності»;
6. Методика «Шкала самоефективності р. Шварцера та м. Єрусалема».

## **5. Підсумковий контроль**

### **Перелік залікових питань**

1. Охарактеризувати особливості діяльності спортивного тренера.
2. Дати характеристику фітнесу та фітнес-тренеру
3. Дати характеристику сучасного стану здоров'я населення України.
4. Охарактеризувати стан ринку фітнес-послуг України
5. Сформулювати основні особливості фізкультурно-спортивної освіти
6. Охарактеризувати основні завдання професійної діяльності тренера-викладача з виду спорту.
7. Охарактеризувати функції тренера-викладача.
8. Від чого, на Вашу думку, залежить конкурентоздатність сучасного фітнес-тренера?
9. Назвати основні складові тренерської майстерності
10. Що відносять до позитивних якостей тренера?
11. Назвати загальні ознаки професіоналізму тренера
12. Назвати основні критерії ефективності роботи тренера
13. Охарактеризувати функціональні обов'язки тренера
14. Що розуміють під професійною компетентністю тренера?
15. Схарактеризувати компоненти професійної компетентності тренера
16. Дати визначення терміну професійна етика
17. Чим характеризується авторитарний, або директивний, стиль роботи тренера?
18. Чим характеризуються демократичний, або колегіальний, стиль керівництва?

19. Чим характеризуються ліберальний (попустительський, або вільний) стиль керівництва?
20. Чим обумовлений індивідуальний стиль керівництва тренера?
21. Дати характеристику психологічної складової професійної діяльності тренера .
22. Комплексні психічні якості. Охарактеризуйте їх прояв і важливість у тренувальній та змагальній діяльності спортсмена.
23. З чим, на Вашу думку, пов'язано реалізація принципу свідомості?
24. Охарактеризувати помилки, яких припускається тренер при постановці завдань.
25. Що лежить в основі принципу прогресування і оптимальної трудності завдань?
26. Яким шляхами реалізується принцип підкріплення?
27. Чим обумовлений принцип індивідуалізації?
28. Чому необхідно моделювати змагальну діяльність на тренуваннях?
29. Мета, завдання навчальної дисципліни «Професійна майстерність фахівців з фізичної культури і спорту».
30. Різновиди професій сфери фізична культура і спорт.
31. Основні характеристики діяльності фахівців сфери фізична культура і спорт.
32. Сьогодення і перспективність професій сфери фізична культура і спорт.
33. Фахові спеціальності, спеціалізації і посади фахівців сфери фізична культура і спорт.
34. Характеристика професійної майстерності та посадові обов'язки вчителя фізичної культури.
35. Характеристика професійної майстерності та посадові обов'язки тренера з видів спорту.
36. Сутність і модель професійної майстерності, її призначення.
37. Модельна структура професійної діяльності фахівця сфери фізична культура і спорт.
38. Технології розробки моделі фахівця.
39. Основи фізкультурно-спортивна діяльності сучасності.
40. Мотиваційно-ціннісні орієнтири фахівців сфери фізична культура і спорт.
41. Психофізична досконалість.
42. Визначення і зміст понять «етика», «професійна етика», «педагогічна етика».
43. Предмет і завдання етики.
44. Принципи професійної етики. Види професійної етики.
45. Поняття «кодекс етики». Зміст етичних кодексів.
46. Особливості професійно-педагогічного спілкування.
47. Характер спілкування.
48. Функції та структура педагогічного спілкування.
49. Бар'єри у спілкуванні. Стили педагогічного спілкування.
50. Планування кар'єри, як напрям кадрової роботи у спортивній організації.
51. Сучасні методи планування кар'єри.
52. Планування професійного розвитку.
53. Планування кар'єрного зростання.
54. Етапи професійного становлення особистості.
55. Професійні деформації особистості.
56. Синдром емоційного вигорання.
57. Психологічний супровід професійного становлення.
58. Загальне поняття про «інновацію». Термінологія.
59. Роль наукового процесу в інноваційній системі формування професійної майстерності.
60. Інноваційні методики формування професійної майстерності в системі фізичної культури і спорту.

**Зразок “0” варіанту білету на залік**

---

Чорноморський Національний університет імені Петра Могили  
Факультет фізичного виховання та спорту  
Кафедра Олімпійського та професійного спорту

**Освітня компонента “Професійна майстерність фахівців в сфері фізична культура і спорт”.**  
**Освітньо-кваліфікаційний рівень** - перший (бакалаврський)  
**Освітньо-професійна програма** – Середня освіта (Фізична культура)  
**Спеціальність** – 014.11 Середня освіта (Фізична культура)

**ЗАЛКОВИЙ БІЛЕТ № 0**

1. Охарактеризувати функції тренера-викладача.
2. Сформулювати основні особливості фізкультурно-спортивної освіти.

Затверджено на засіданні  
Кафедри Олімпійського та професійного спорту  
Протокол № \_\_ від “\_\_” \_\_\_\_\_ 202\_\_ р.

Екзаменатор

доц. Людмила ХАРЧЕНКО-БАРАНЕЦЬКА

Завідувачка кафедри

проф. Надія ДОВГАНЬ

**6.Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання**

**Система накопичення балів з освітньої компоненти «Професійна майстерність фахівців в сфері фізична культура і спорт» для здобувачів вищої освіти денної форми навчання**

<b>Види роботи</b>	<b>Бали</b>
Практична робота	8 x 5 балів = 40 балів
Контрольне тестування	30 балів
<b>Всього: мах 70 балів</b>	
<b>Залік: мах 30 балів</b>	
<b>Мах 100 балів</b>	

**Критерії оцінювання видів робіт**

**Критерії оцінювання практичних робіт**

5 балів – практична робота виконана у зазначений термін (за розкладом), у повному обсязі, без помилок, здобувач вищої освіти демонструє вміння на підставі аналізу літератури, а також узагальнення практики і сучасних наукових досліджень, робити аналітичні висновки з проблем тематичного завдання.

4 бали – практична робота виконана у повному обсязі без помилок.

3 бали – практична робота виконана у повному обсязі, але містить ряд помилок.

2 бали – практична робота виконана у неповному обсязі, але правильно або у повному обсязі, при наявності значних помилок

1 бал – практична робота виконана, але неправильно.

0 балів – практична робота не виконана.

### **Критерії оцінювання контрольного тестування**

Критеріями оцінювання контрольного тестування є система нарахування балів за вірну відповідь. Так, в бланку контрольного тестування передбачено 30 питань з варіантами відповідей з тематик курсу навчальної дисципліни «Педагогічна майстерність фахівців з фізичної культури і спорту». Кожна вірна відповідь 1 бал. Загалом підраховується загальна кількість балів за сумою балів відносно вірних відповідей. Максимальний бал за контрольне тестування – 30 балів. Контрольне тестування можна пройти 1 раз.

#### **Розподіл балів**

**Система накопичення балів з освітньої компоненти «Професійна майстерність фахівців в сфері фізична культура і спорт» для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання**

<b>Види роботи</b>	<b>Бали</b>
Практична робота	3 x 5 балів = 15 балів
Конспекти тематичних питань на самоопрацювання	5 x 5 балів = 25 балів
Контрольна робота	30 балів
<b>Всього: мах 70 балів</b>	
<b>Залік: мах 30 балів</b>	
<b>Мах 100 балів</b>	

### **Критерії оцінювання видів робіт**

#### **Критерії оцінювання практичних робіт**

5 балів – практична робота виконана у зазначений термін (за розкладом), у повному обсязі, без помилок, здобувач вищої освіти демонструє вміння на підставі аналізу літератури, а також узагальнення практики і сучасних наукових досліджень, роботи аналітичні висновки з проблем тематичного завдання.

4 бали – практична робота виконана у повному обсязі без помилок.

3 бали – практична робота виконана у повному обсязі, але містить ряд помилок.

2 бали – практична робота виконана у неповному обсязі, але правильно або у повному обсязі, при наявності значних помилок

1 бал – практична робота виконана, але неправильно.

0 балів – практична робота не виконана.

#### **Критерії оцінювання конспектів тематичних питань на само опрацювання**

5 балів – конспект чітко представляє тематику і питання на само опрацювання. Відповіді чіткі, лаконічні і відображають основні аспекти питання. Здобувач показує власну думку. Не використовується ШІ.

4 бали - конспект чітко представляє тематику і питання на само опрацювання. Відповіді чіткі, лаконічні але не відображають основні аспекти питання. Здобувач показує власну думку. Не використовується ШІ.

3 бали - конспект чітко представляє тематику і питання на само опрацювання. Відповіді чіткі, лаконічні але не відображають основні аспекти питання. Здобувач не показує власну думку. Не використовується ШІ.

2 бали – в конспекті не зазначені питання на які надається відповідь, або відповіді представлені не на повний арсенал питань тематики. Відповіді не дуже чіткі поверхньо відображають основні аспекти питання. Здобувач не показує власну думку. Не використовується ШІ.

1 бал - в конспекті не зазначені питання на які надається відповідь, або відповіді представлені не на повний арсенал питань тематики. Відповіді не дуже чіткі поверхньо відображають основні аспекти питання. Здобувач не показує власну думку. Використаний ШІ.

0 балів – практична робота не виконана.

## Контрольна робота

### Критерії оцінювання контрольної роботи

Підсумкова контрольна робота оцінюється в 30 балів:

- повне виконання завдання без помилок – 10-9 балів;
- повне виконання завдання з незначними помилками – 8-7 бали;
- часткове виконання завдання (не менше 60%) – 6-5 балів;
- часткове виконання завдання з помилками (50 %) – 4 бали;
- виконання незначного обсягу роботи (менше 50 %) -3 бали;
- виконання незначного обсягу роботи з помилками (менше 50 %) -1-2 бали;
- не виконання контрольної роботи – 0 балів.

Контрольна робота має містити титульний аркуш, перелік завдань контрольної роботи, оформлений матеріал контрольної роботи (можна включати таблиці, рисунки, схеми), список використаних джерел, якими скористався здобувач вищої освіти при написанні контрольної роботи. Контрольна робота виконується в електронному форматі. Обсяг контрольної роботи від 3 до 5 сторінок (шрифт Times New Roman, 14 pt, 1,5 міжстроковий інтервал). Оформлений файл контрольної роботи здобувачі завантажують на інформаційно-освітню сторінку Moodle. Варіанти контрольної роботи надаються безпосередньо в кабінети здобувачів вищої освіти на платформі Moodle. В робочій програмі наведено приклад Варіанту 0.

### Контрольна робота з освітньої компоненти

#### «Професійна майстерність фахівців в сфері фізична культура і спорт»

#### Варіант 0

1. Компоненти професійної майстерності тренера з виду спорту.
2. Ознаки професіоналізму фахівця.
3. Теоретична структура підготовленості фахівця сфери фізичної культури і спорту.

### Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		екзамен	залік
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75 - 81	C		
67-74	D		
60-66	E	задовільно	не зараховано
35-59	FX	незадовільно	
1-34	F		

Критерії оцінювання Контроль успішності здобувача вищої освіти здійснюється з використанням методів і засобів, що визначенні в ЧНУ ім. П. Могили. Академічні успіхи

здобувача вищої освіти оцінюються за шкалою, яка застосована в ЧНУ імені Петра Могили з переведенням оцінок до національної шкали та шкали ECTS.

**Зараховано/Відмінно А** - Здобувач має глибокі міцні і системні знання з усього теоретичного курсу, може чітко сформулювати дефініції, використовуючи спеціальну термінологію, володіє понятійним апаратом, знає основні проблеми у галузі фізичної культури і спорту. Вміє творчо застосувати здобуті практичні вміння і навички при аналізі основних питань курсу та використовує їх під час відповіді.

**Зараховано/Добре В** - Здобувач має глибокі міцні ґрунтовні знання, використовує практичні навички, але може допустити неточності в формулюванні, незначні помилки в наведених прикладах.

**Зараховано/Добре С** - Здобувач знає програмний матеріал у повному обсязі, але не вміє поєднувати теоретичні і практичні аспекти фізичної культури і спорту. Відповідь його повна, логічна, але з деякими неточностями.

**Зараховано/Задовільно D** - Здобувач відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння необхідності поєднання теорії і практики у фізичній культурі, але допускає неточності в термінології, відповіді неповні, серед яких є значна кількість суттєвих.

**Зараховано/Задовільно E** - Здобувач має базовий рівень знань, володіє необхідними вміннями та практичними навичками для вирішення стандартних завдань спортивної діяльності; виявляє розуміння лише основних положень навчального матеріалу; здатний, з помилками та з додатковими питаннями, сформулювати визначення понять та категорій.

**Незараховано/Незадовільно FX** - Здобувач мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності; слабо орієнтується в поняттях, визначеннях, не пов'язує теорію і практику фізичної культури і спорту в єдину структуру.

**Незараховано/Незадовільно F** - Здобувач не володіє необхідними знаннями, вміннями, навичками та науковими термінами, не використовує практичні вміння і навички з фізичної культури і спорту, демонструє низький рівень теоретико-методичних знань та умінь.

## 7.Рекомендовані джерела інформації

### Основні:

1. Концептуалізація компетентнісного підходу до професійної підготовки майбутніх фахівців фізичної культури та спорту в контексті змішаного навчання : колективна монографія / за заг. ред.: О. К. Корносенко, О. В. Даниско ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2021. 252 с.

2. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник / О.І. Федоренко, В.О. Тюріна, С.П. Гіренко, С.М. Бойко, М.О. Котелюх, П.Д. Червоний, О.В. Медведєва; за заг. ред. О.І. Федоренко. Харків : ФОП Бровін О.В., 2020. 240 с.

3. Петровська Т.В., Жукова Г. В. Педагогічна майстерність: підручник. К.: Видавець: Позднішев. 2024. 402 с.

4. Півень О.Б. Інноваційні аспекти професійної діяльності (важка атлетика): навчальний посібник / Півень О.Б., Джим В.Ю., Бугайов Є.В. Харків: ХДАФК, 2025. 125 с.  
URL:

<http://repo.khdafk.com.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/838/%D0%9D%D0%B0%D0%B2%D1%87.%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4.%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA.%D0%B7.%D0%86%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B8%D1%85.%D0%B4%D1%80%D1%83%D0%BA.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

5. Професійна майстерність тренера / уклад. Р.А. Калениченко, Є.О. Наумець. – Київ: КНУБА, Талком., 2023. 24 с. URL: <https://repository.knuba.edu.ua/server/api/core/bitstreams/925c0e16-5b45-4444-ab84-00813257e219/content>

6. Тітова Г. В., Бобошко В. В., Підгірний О. В. Навчальний посібник до дисципліни «Педагогічна майстерність тренера-викладача» для здобувачів освіти першого освітнього рівня (бакалавр) вищої освіти спеціальності 017 Фізична культура і спорт. Одеса, Університет Ушинського, 2022. 175 с. URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/17054/1/Titova%20Hanna%20Vitaliivna.pdf>

#### Додаткові:

1. Бурла О. А., Петренко О. П., Бурла О. А., Босько В. М. Психологічні аспекти діяльності спортивних тренерів. Науковий часопис Українського державного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15 «Фізична культура і спорт». 2023. № 5(164). С. 47–50.

3. Верітов О. І., Дядечко І. Є., Квасниця І. М., Грушецька Н. О. Структурно-функціональна модель професійної майстерності тренера. Академічні візії. 2025. № 42.

4. Луценко І. М., Коновал Ю. М., Буренко М. С. Професійна підготовка тренерів та фахівців у галузі фізичної культури і спорту у закладах вищої освіти України: сучасні підходи та виклики. Академічні візії. 2024. № 37. С. 39–58.

5. Мішин, С., Бур'яноватий, О., & Собко, Н. (2025). ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ СПІЛКУВАННЯ ТРЕНЕРА ЯК СПОРТИВНОГО МЕНЕДЖЕРА КОМАНДИ В ІГРОВИХ ВИДАХ СПОРТУ. Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 15, (ЗК(188), 220-223.

6. Підгірний О. В. Методичні рекомендації для проведення практичних занять та організації самостійної роботи з дисципліни «Педагогічна майстерність тренера-викладача» для здобувачів освіти першого освітнього рівня (бакалавр) вищої освіти спеціальності 017 Фізична культура і спорт. Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2022. 41 с.

#### Internet – ресурси

1. Довідник професійно-кваліфікаційних характеристик професій працівників. Вип. 85. Спортивна діяльність. Корпорація Парус. URL: <http://consultant.parus.ua/?doc=02ZCE2944F>

2. Комітет з фізичного виховання та спорту Міністерства освіти і науки України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://osvitasport.org>

3. Національна бібліотека України ім. Вернадського, м. Київ, пр. Голосіївський, 3. Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>